

Werkinstructie uithuisplaatsing minderjarigen

Voor politie

Portefeuille Zorg & Veiligheid

5.1.2.e

Definitief

Versie 3.2

d.d. 31 mei 2022

Inleiding

Politie kan om ondersteuning ('inzet sterke arm') worden gevraagd door de uithuisplaatser (meestal een Gecertificeerde Instelling (hierna: GI), dus een jeugd-/gezinsbeschermer). Het optreden van de politie is dan geregeld in art. 812 en art. 813 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv).

In deze werkinstructie wordt de samenwerking met GI bij een uithuisplaatsing van een minderjarige (hierna: UHP) beschreven en wordt benoemd waar de politie op moet letten en waar de politie rekening mee moet houden in die samenwerking.

Deze werkinstructie is een nadere uitwerking van de routekaart UHP.

Uitgangspunt:

Een uithuisplaatsing is een ingrijpende gebeurtenis. Als de politie ondersteuning verleent, heeft dit veelal een nóg grotere impact op de betrokkenen. Een goede samenwerking tussen politie en de GI is van belang. De GI doet de daadwerkelijke UHP en politie ondersteunt hen in het waarborgen van de veiligheid en als de omstandigheden daarom vragen, bijv. bij:

- een vermoeden van agressie door minderjarige of derden;
- en/of een vermoeden van geweld tegen de minderjarige of hulpverlener;
- en/of een vermoeden van vluchtgevaar van de minderjarige.

Dat betekent dat de GI het woord voert, de minderjarige begeleidt (tenzij er sprake is van agressie of vluchtgevaar van de minderjarige), ouders/voogd informeert en zorgt voor nazorg bij de ouders/voogd en evt. achterblijvers. De politie springt in waar nodig en voegt uit waar mogelijk.

Als de GI zonder ondersteuning van politie een UHP uitvoert en daarbij ontstaat een acuut veiligheidsprobleem, dan wordt door de GI 112 gebeld. Is er geen sprake van acute onveiligheid, maar tijdens de UHP is wel ondersteuning van politie nodig, dan belt de GI naar 0900-8844 of rechtstreeks met de opco.

Als de GI vooraf wel ondersteuning van politie nodig denkt te hebben, worden onderstaande stappen gevolgd.

Stap 1: aanvraag ondersteuning.

GI neemt tijdig contact op met politie (via 0900-8844 of rechtstreeks met de opco) en vraagt om ondersteuning ('de inzet van de sterke arm'). Politie vraagt aan de GI:

- NAW gegevens betr. minderjarige;
- Naar de gezinssituatie van de minderjarige (incl. andere huisgenoten);
- Of het een spoed-uithuisplaatsing betreft ¹;
- Of het een machtiging uithuisplaatsing naar een open of gesloten setting betreft (van belang voor het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen) en checkt of de gegevens in de machtiging kloppen, zoals de dag, datum, tijdstip, naam betrokkene(n) en adres*;
- Naar de risico-inschatting, oftewel: welke risico's zijn er (denk aan te verwachten agressie van minderjarige / huisgenoten of vluchtgevaar van de minderjarige);
- Waarom er bijstand van politie nodig is;
- Is er door de GI een (crisis)plek in een (gesloten) jeugdzorginstelling geregeld **;
- Is er door de GI vervoer geregeld **.

¹ Bij een spoedmachtiging kan de machtiging mondeling zijn gedaan en dus nog niet op papier staan.

*wordt de minderjarige vanuit een ziekenhuis uithuisgeplaatst dan moet er per casus met het ziekenhuis afspraken worden gemaakt door politie en GI op welke wijze en door wie de UHP wordt uitgevoerd.

** Alleen wanneer er sprake is van een spoeduisplaatsing van een minderjarige die agressief (niet strafbaar) gedrag vertoont in de richting van de medewerker(s) van de GI en waarvoor door de snelheid waarmee uitvoering gegeven moet worden aan de uithuisplaatsing, nog geen vervoer en/of plek in een instelling of crisislocatie geregeld kon worden, kan de minderjarige door de politie vervoert worden naar een geschikte locatie, zoals het politiebureau en *onder toezicht van de GI* -voor een zo kort mogelijke periode- in een politiebureau (**nooit een cel**) opgehouden worden.
Is er géén sprake van een spoeduisplaatsing en heeft de GI geen vervoer of plek geregeld, dan vindt er geen bijstand van politie plaats.

Stap 2: risico-inschatting.

Politie beoordeelt en vult de risico-inschatting van de GI aan met eigen informatie over minderjarige en (mogelijk aanwezige) huisgenoten.

Stap 3: overleg met OM.

Politie neemt (telefonisch / per mail) contact op met de dienstdoende weekdienst/opvang (jeugd)officier of piketofficier (buiten kantoorijden) en bespreekt met deze OvJ de risico-inschatting en welke bevoegdheden en dwangmiddelen mogelijk nodig zijn (zie pag 5). Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de minderjarige.

Stap 4: uitkomst overleg OM (dit kan mondeling)

4a: OvJ gaat akkoord met toepassen van dwangmiddelen en/of bevoegdheden en benoemt politieambtenaar voor het uitvoeren van de bevoegdheden. De hOvJ maakt evt. machtiging binnentreden conform AWBi.

4b: OvJ gaat niet akkoord: er wordt geen bijstand aan GI verleend.

Stap 5: terugkoppeling aan GI.

Politie neemt contact op met GI en koppelt besluit OvJ terug.

-Als er bijstand wordt geleverd, wordt door politie en GI afgesproken waar en hoe laat de voorbespreking is. Ga door naar stap 6.

-Deze werkinstructie stopt na stap 5 als er geen bijstand wordt verleend aan de GI.

Stap 6: voorbespreking met GI.

In deze voorbespreking worden scenario's besproken, waarbij in ieder geval aan bod komt:

- Bij de UHP doet GI het woord en is leading.
- De focus van politie ligt op de ondersteuning aan de GI. Andere situaties, die geen direct gevaar opleveren voor / bij de uithuisplaatsing, worden niet betrokken en kunnen later worden afgehandeld (denk aan een vermoeden van een hennepkwekerij in de woning).
- Waar parkeert de politie het opvallende dienstvoertuig (in het zicht of een straat verderop). Het heeft de voorkeur een onopvallend voertuig te gebruiken.
- Gaat politie direct mee de woning in of blijft politie in de buurt buiten de woning wachten. Als politie niet meteen mee gaat de woning in, dan wordt er afgesproken hoe de GI de politie kan inschakelen om in de woning te ondersteunen. Bij voorkeur heeft de GI het directe 06-nr van de politiemedewerker.
- Is het vervoer geregeld? Waar staat de vervoerder, die de minderjarige naar de instelling brengt (voor de deur, een straat verder); ook hier geldt: de GI heeft 06-nr van chauffeur om contact te leggen als de minderjarige aan hem/haar kan worden overgedragen.

- Als er agressie of vluchtgedrag van de minderjarige komt: maak een rolverdeling. Gaat de GI de-escaleren, of treedt de politie direct op.
- Als er agressie van omstanders / huisgenoten komt: idem.
- Welke reactie van GI of politie als er gefilmd/gestreamd wordt (*let op: filmen in de eigen woning levert geen strafbaar feit op. Streamen of filmbeelden publiceren kan een strafbaar feit opleveren, zoals smaad*).
- Bespreek welke dwangmiddelen er gebruikt kunnen gaan worden door politie, zoals besproken met de OvJ (*zie ook pag. 5*).
- Bespreek met GI waar zij rekening mee moeten houden als er dwangmiddelen worden ingezet.
- GI begeleidt de minderjarige naar het vervoer, tenzij..... (*zie ook 7f*).
- GI zorgt voor het informeren van ouders/voogd en evt. achterblijvers.
- Politie meldt de UHP aan (en af) bij het OC.

Stap 7: uitvoering van de uithuisplaatsing.

- a) Wordt minderjarige niet aangetroffen en is er vermoeden dat de minderjarige verborgen wordt gehouden of elders verblijft dan kan een onderzoek naar onttrekking aan het gezag worden gestart (overtreding van art. 279 of 280 Sr); Politie maakt afweging om de minderjarige op te sporen.
- b) Is de minderjarige alleen in de woning: optreden o.g.v. art. 3 Pol.w.; GI informeert zo spoedig mogelijk ouders/voogd.
- c) Zijn er ook anderen in de woning, die meewerken aan de UHP: geen politie-optreden;
- d) Zijn er ook anderen in de woning en werken die niet mee aan de afgifte van de minderjarige, dan kan er sprake zijn van overtreding van art. 180 Sr (wederspanning) of van een verdenking van overtreding van art. 279 Sr (onttrekking aan het gezag);
- e) Is de minderjarige niet aanwezig en zijn er aanwijzingen dat de minderjarige zich schuilhoudt in de woning: zie stap 7d. Zoeken naar minderjarige kan o.g.v. art. 3 Pol.w. of op basis van de concrete feiten en omstandigheden van het geval wordt beoordeeld of er een opsporingsonderzoek wordt gestart op grond van art. 279 of 280 Sr.
- f) Bij aantreffen minderjarige: dwangmiddelen worden alleen toegepast als er sprake is van fysieke agressie of (poging tot) ontvluchting van de minderjarige, rekening houdend met de leeftijd van de minderjarige en wordt met terughoudendheid ingezet, zeker als het gaat om een plaatsing in een open jeugdzorginstelling. Dwangmiddelen op de minderjarige worden opgeheven zodra de noodzaak er niet meer is en in ieder geval als de minderjarige is overgedragen aan de GI en/of vervoerder.
- g) Wordt er door aanwezigen geweld gebruikt of bedreigd met geweld tegen de politie, dan kan de persoon aangehouden worden o.g.v. overtreding van art. 180 Sr (wederspanning). Een aanhouding wordt als uiterste toegepast, zeker als het om de aanhouding van de minderjarige gaat.

Stap 8: afronding.

Na afloop wordt een uitgebreide mutatie gemaakt en (indien van toepassing) een pv binnentreden tegen de wil van de bewoner en/of melding geweldstoepassing en/of pv aanhouding.

Stap 9: evaluatie met GI.

Een evaluatie van politie met GI. Het heeft de voorkeur om dit kort na de UHP te doen en in persoon.

Bevoegdheden en dwangmiddelen:

- uitgangspunt is dat dwangmiddelen als uiterste maatregel en voor zo kort mogelijke duur worden toegepast.
- in principe worden er geen vrijheidsbeperkende maatregelen tegen de minderjarige ingezet als er een plaatsing is in een open jeugdzorginstelling.
- dwangmiddelen worden ingezet o.g.v. art. 3 Pol.w. en conform art. 7 Pol.w.
- bij het toepassen van dwangmiddelen en bevoegdheden er wordt er rekening gehouden met de leeftijd van de minderjarige.

Dwangmiddelen die door politie ingezet kunnen worden (art. 7 lid 1 Pol.w. en art. 4 Ambtsinstructie):

- Vastpakken (vrijheidsbeperkende maatregel)
- Afsluiten van ruimte (vrijheidsbeperkende maatregel)
- Gebruik van handboeien en mondafscherming (art. 22 Ambtsinstructie)
- Gebruik van wapenstok (art. 12e Ambtsinstructie)
- Gebruik van pepperspray (art. 12a Ambtsinstructie)
- Inzet van politiehond (art. 15 Ambtsinstructie)
- Gebruik van stroomstootwapen (art. 12c Ambtsinstructie)
- Gebruik van vuurwapen (art. 7 e.v. Ambtsinstructie)
- Inzet van aanhoudingseenheid.

Bevoegdheden die door politie toegepast kunnen worden:

- Binnentreden woning tegen de wil van de bewoner o.g.v. art. 812 Rv (afhandeling conform AWBi);
- In de woning zoeken naar minderjarige kan o.g.v. art. 3 Pol.w. of op basis van de concrete feiten en omstandigheden van het geval wordt beoordeeld of er een opsporingsonderzoek wordt gestart op grond van art. 279 of 280 Sr.
- Aanhouden bij verdenking van strafbaar feit (art. 27 en art. 53 Sv);
- Onderzoek aan kleding (veiligheids-/vervoersfouillering) (art. 7 lid 3 Pol.w. / art. 20 Ambtsinstructie);
- Vorderen inzage identiteitsbewijs (art. 8 lid 1 Pol.w.) geldt voor personen van 14 jaar en ouder. Ouders/voogd zijn niet verplicht bewijs te tonen over de identiteit van hun kinderen jonger dan 14 jaar.

Afkortingen:

UHP: uithuisplaatsing

GI: [gecertificeerde instelling](#) (jeugdbescherming)

Rv: [Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering](#)

Pol.w: [Politiewet 2012](#)

Ambtsinstructie: [Ambtsinstructie voor politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsp.ambtenaren](#)

Sr: [Wetboek van Strafrecht](#)

Sv: [Wetboek van Strafvordering](#)

AWBi: [algemene wet op het binnentreden](#)

Opco: operationeel coördinator/commandant

hOvJ: hulp-officier van Justitie

OvJ: officier van Justitie

OC: operationeel centrum (meldkamer).

© Politie, all rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, op geautomatiseerde wijze opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Politie.